

Memo beantwoording vragen fractie PLOD

Onderwerp: gedragscode bestuurlijke integriteit
Portefeuillehouder: drs. H.J. Kaiser
Datum: 16 februari 2011

Aanleiding voor de mededeling

Mevrouw J. Grootjans van PLOD heeft bij de behandeling van het onderwerp integriteit in de beeldvormende raadsbijeenkomst van 10 februari 2011 vragen gesteld over een tweetal bepalingen van de gedragscode bestuurlijke integriteit.

Vraag 1.

Punt 4. Informatie. Wat houdt in het artikel b: "Een bestuurder houdt in zijn functioneren geen informatie achter tenzij het niet geven van informatie toegestaan is op grond van artikel 10 van de Wet Openbaarheid van bestuur", dit in relatie tot de gedragscode bestuurlijke integriteit. Concreet: als je in het kader van de gedragscode elkaar wilt aanspreken op de regels van de integriteit, omdat je niet duidelijk is welke keuzes iemand daarin maakt, kan dat onderling?, of ben je ook verplicht van een 'vermeend verzuim qua overtreding van één der regels' van iemand anders een melding te doen bij de burgemeester of dat in de beeldvormende raad te melden? Of ben je verplicht uit te leggen hoe je daarmee om bent gegaan? Zie ook de inleiding van de gedragscode: "Verantwoording wordt intern afgelegd aan collega-bestuurders of de gemeenteraad, maar ook extern aan organisaties en burgers voor wie bestuurders hun functie vervullen." Hoe dienen we hiermee in de beeldvormende raad nu om te gaan?

Om deze vraag op juiste wijze te kunnen beantwoorden is het van belang hierbij het protocol vermeende integriteitschendingen en de Wet openbaarheid van bestuur te betrekken.

Lid b van artikel 4 van de Gedragscode bestuurlijke integriteit bepaalt, dat een bestuurder geen informatie achterhoudt tenzij het niet geven van informatie toegestaan is op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.

Anders gezegd een bestuurder is transparant in zijn doen en laten. In de gedragscode wordt dat het kernbegrip *openheid* genoemd. Zo is optimale verantwoording mogelijk en hebben de controlerende organen volledig inzicht in het handelen van de bestuurder en zijn beweegredenen daarbij. Bij transparant handelen hoort zeker het elkaar aanspreken op integriteit en het elkaar bevragen op het integriteitsgehalte van gemaakte keuzes. Dat kan heel goed onderling. Soms moet de weg van de melding worden gevolgd. Hierover zijn geen regels geformuleerd. Open en eerlijk handelen is hier de richtsnoer. Is iemand van mening, dat sprake is van een volstrekt ontoelaatbaar niet-integer handelen, dan staat hem of haar de weg open van de formele melding. Op dat moment gaat het protocol vermeende integriteitschendingen werken. De raad heeft namelijk afgesproken dit protocol te volgen zodra een dergelijke melding (van wei dan ook) wordt gedaan. Met dit protocol wordt geprobeerd zo zorgvuldig en objectief mogelijk om te gaan met de melding.

Memo beantwoording vragen fractie PLOD

Protocol melding vermeende integriteitschendingen

Artikel 2 van het protocol bepaalt, dat meldingen van vermeende integriteitsschendingen worden gedaan bij de burgemeester, die deze in behandeling neemt.

Artikel 3 bepaalt, dat bij twijfel over het wel of niet instellen van een feitenonderzoek de burgemeester kan besluiten een vooronderzoek te doen om te bepalen of er feitenonderzoek nodig is. Van de bevindingen uit het vooronderzoek wordt een rapport gemaakt, dat ter vaststelling wordt voorgelegd aan het college en het seniorenconvent. Het college respectievelijk het seniorenconvent bepaalt of het vooronderzoek aanleiding geeft voor een feitenonderzoek. De betrokken politieke ambtsdrager wordt over het doen van het vooronderzoek en van de uitkomst van het onderzoek op tijd geïnformeerd en de melder wordt geïnformeerd als wordt besloten geen feitenonderzoek in te stellen.

In paragraaf 9 van de toelichting op dit protocol wordt ingegaan op de verschillende momenten, wanneer communicatie plaatsvindt. In de toelichting wordt onder meer aangegeven, dat informatie-uitwisseling kan conflicteren met het onderzoeksbelang. Voorstelbaar is dat het voor de bewijsvergaring niet bevorderlijk is om alle informatie lopende het onderzoek aan betrokkene te verstrekken. Ook moet rekening worden gehouden met de verschillende belangen. Belangen die moeten worden afgewogen, zijn onder meer de persoonlijke levenssfeer van betrokkene, het onderzoeksbelang, het voorkomen van onrust binnen de organisatie en het openbaar of besloten behandelen van de uitkomsten van het onderzoek. De Wet openbaarheid van bestuur (WOB) biedt handvatten hoe hier mee om te gaan. De gedragscode bestuurlijke integriteit verwijst daar zelfs naar.

WOB in relatie met persoonlijke levenssfeer

Het uitgangspunt van de WOB is, dat alle gedocumenteerde bestuurlijke informatie openbaar is. Op dat uitgangspunt geeft de wet zelf een limitatief aantal uitzonderingsgronden en beperkingen. Een WOB-verzoek kan slechts geheel of gedeeltelijk worden geweigerd op grond van één of meerdere van die uitzonderingsgronden. De uitzonderingsgronden staan in artikel 10 WOB. In dat artikel wordt onderscheid gemaakt in absolute en relatieve uitzonderingsgronden.

Artikel 10, eerste lid kent vier absolute uitzonderingsgronden. Indien één van deze gronden van toepassing is wordt de gevraagde informatie zonder meer niet verstrekt. Er vindt in dat geval geen afweging plaats van het belang van de uitzonderingsgrond ten opzichte van het algemene belang van openbaarheid van informatie. In de beschikking zal wel moeten gemotiveerd dat en waarom de absolute uitzonderingsgrond van toepassing is.

De relatieve uitzonderingsgronden staan in het tweede lid van artikel 10. Het relatieve karakter houdt in dat moet worden afgewogen of het belang dat door de uitzonderingsgrond wordt gediend zwaarder weegt dan het algemene belang van openbaarheid van informatie dat in de Grondwet is verankerd. Vanzelfsprekend moet die belangenweging terug te vinden zijn in de motivering van de beschikking.

Memo beantwoording vragen fractie PLOD

Artikel 10, lid 2 onder e van de WOB gaat over de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. De gemeente beschikt vanuit haar hoedanigheid en taken over vele persoonlijke gegevens van burgers. Die gegevens zijn niet per definitie vertrouwelijk in het kader van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het gaat ook bij deze uitzonderingsgrond steeds weer om de afweging van het belang dat de grond beoogt te beschermen tegen het algemeen belang van openbaarheid van bestuurlijke informatie. Op grond van het derde lid van artikel 10 is deze uitzonderingsgrond niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer geldt ook voor ambtenaren en bestuurders. Zo is in jurisprudentie vastgelegd dat de privégegevens van controlerende ambtenaren niet openbaar hoeven te worden gemaakt, te meer omdat deze over het algemeen in hun ambtelijke hoedanigheid bereikbaar zijn. Aan de andere kant is veel bestuurlijke informatie over ambtenaren en bestuurders wel openbaar (bijvoorbeeld declaratieformulieren voor gemaakte onkosten).

Vraag 2.

Punt 5. Aannemen van geschenken. Punt c. Geschenken en giften worden niet op het huisadres ontvangen, Indien dit wel is gebeurd, wordt dit gemeld aan de burgemeester respectievelijk de voorzitter van de raad. Geldt dit ook voor geschenken onder de € 50,00? Of geldt dan gewoon 5b.

Ontvangen geschenken en giften vanaf 50,- die een bestuurder uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld en geregistreerd aan de burgemeester respectievelijk de voorzitter van de raad. Het college zoekt vervolgens naar een gemeentelijke bestemming. Ontvangen geschenken of giften met een waarde van minder dan € 50,- kunnen worden behouden. De ontvanger hoeft hierover geen melding te doen.

Geschenken en giften, hoe gering in waarde ook, worden niet op het huisadres ontvangen. Gebeurt dit toch, dan moet dit worden gemeld aan de burgemeester respectievelijk de voorzitter van de raad.

Met dit transparant handelen wordt geprobeerd elke schijn van niet-integer handelen te voorkomen. Iedereen kan hiervan kennis nemen en er zelfs vragen over stellen, als daar aanleiding voor is.

